خوێنەری خێرا، نەوەی فاست فوود..! جواد خەلیل

ئینسان کاتێک بیەوێ هەشیاری و ئاگایی خۆی بباتە سەرێ، دوو ڕێگای گرنگی دەنێ پێش، خوێندنەوە یان گەشت کردن. زۆرینەی کورد لەبەر بێ پارەیی و نەبوونی و هەندێک هۆکاری دیکە، گەشت و گەڕانی وڵاتانی لێ سەنراوەتەوە، بۆیە ئەوەی ماوەتەوە بۆی، تەنها و تەنها کتێب و خوێندنەوەیە.

ئایا کورد بە گشتی گەلێکی خوێنەرە؟ بێگومان نەخێر، کورد تا ئێستایش لە ڕیزی ئەو کۆمەڵگایانەدایە کە لە ڕووی ڕۆشنبیری و خوێندەوارییەوە خاوەن فەرهەنگێکی ئێجگار هەژارن و بە دەگمەن نەبێت ناخوێننەوە. ئەگەر تۆ کەسێک بیت توانای گەشتکردنت نەبێت و نەشتوانی بخوێنیتەوە، کەواتە چۆن ئاگاییت دەبەیتە سەر؟ جێگرەوە و سەرچاوەی زانیاری ئەم گەلە نەخوێندەوارە چییە؟

ئێستا تەلەفزیۆن و فەیسبوک و تۆڕە کۆمەڵایەتییەکانی تر بە گشتی، خۆیان وەک جێگرەوەی کتێب و گەشتکردن بە ئینسانی کورد ناساندووە. لە دونیای دیجیتاڵیشدا، ئینسان کەمترین کاتی هەیە، هەمیشە بە پەلەیە و وزەی وردبوونەوەی نییە، هەر پۆستێک کە دەیبینێ، هەر گرتەیەک کە دێتە پێش چاوی، دەبێ بە چەند چرکەیەک بێ و زۆر لەسەری نەڕوا و لە کورتی بیبڕێتەوە. بەواتایەکی تر سەردەمی خوێندنەوەی خێرا و خوێنەری بەپەلە و نووسینە کورتەکانە، ئەمە یانی چی؟ یانی ئیتر خوێنەری ڕووکەشبین و تێپەڕ، نووسینی سەتحی و لاواز زۆر دەبن، قووڵبوونەوە و تێڕامان و بیرکردنەوە بە مانا فەلسەفییە گەورەکەی غائیب دەبێت. ئاخۆ دەرئەنجامی ئەم خۆبەریکردنە لە بیرکردنەوە و خوێندەواری دەمانباتە کوێ؟ بۆ هیچ کوێمان نابات، هەر لێرە دەمانهێڵێتەوە، چونکە ئێمە لە دەرئەنجامداین. دەبێ ئەمجارە بپرسین: چی بکەین بۆ ڕزگاربوون لەم دەرئەنجامە خراپە؟ هەوڵدان بۆ دروستکردنی نەوەیەکی نوێ، کە خوێنەرێکی چەند دێڕی و دونیابینێکی سادە نەبێت؛ بەڵکو خوێنەری دەقە مەزن و گەورەکانی بەشەرییەت بێت؛ باشترین ڕێگای دەربازبوونە لەم دەرئەنجامە خراپە.

“ئەلبەرتۆ مانگوێل” پێی وایە بوونی کتێبخانە لە ماڵدا وادەکا مرۆڤ هەر لە منداڵییەوە عاشقی خوێندنەوە و کتێب بێت، چونکە دواجار کتێبخانەکە و کتێبەکانی نەویشی دەبنە بەشێکی گرنگ لە

یادەوەری خەزان، هەر شتێکیش لە یادەوەری منداڵی و خەزانییەوە سەرچاوە بگرێت لای مرۆق دەبێتە جێی ڕێز و خۆشویستن.
ئەوە بەیە ئینسانی کورد بە گشتی نە دەخوێنێتەوە و نە حەزی لەو کەسانەشە کە باسی کتێب دەکەن و خوێنەرن،چونکە ئەو لە یادەوەری خەزانی و منداڵانەی خۆیدا هیچ شتێک نایگەڕێنێتەوە بۆ کتێب! چواردەورەکەی و ئەو ژینگەیەشی کە تێیدا گەورە بووە، دوژمنی سەرسەختی کتێب و زانینن. واتا ئەو تاکی کۆمەڵگایەکی حازر ویست و پەلەکار و فاستفوودییە، کۆمەڵگایەک تاقەتی هەموو شتێکیان هەیە، جگە لە بیرکردنەوە و تێگەیشتنی قووڵ.

جواد خەلیل